

Noble, militar i nacionalista

Jordi Descatllar (Palma, 1917) coronel de cavalleria, monàrquic, noble i nacionalista convençut. Un home, una biografia, de difícil repetició, tan singular com el segle que ha viscut quasi en la seva totalitat.

Un home que es declara nacionalista convençut ("els Països Catalans tenen futur") i que ha estat oficial de l'exèrcit de Franco, inclús durant la guerra civil, és, com a mínim, un home curiós, de biografia apassionant. Als 73 anys, i amb una lucidesa envejable, conta una anècdota que expressa la contradicció entre la seva professió militar i la seva vocació, la monarquia i la cavalleria: "A mi, en Franco no m'agradava; de fet, al quarter, en lloc de tenir el seu retrat, com era preceptiu, jo hi tenia el de *Durban*, el millor cavall d'Alfons XIII; clar que, quan venia un general, el canviava..." —*Vostè va nàixer a Mallorca, en una família d'origen noble...*

—Vaig nàixer l'any 1917 a la plaça de Sant Francesc de Palma, just davant del col·legi dels franciscans. Actualment el meu llinatge s'escriu *Dezcallar* i prové del *Catllar*, una zona dels Pirineus. Els meus avantpassats eren els senyors del *Catllar*. Però una branca de la família va venir a Mallorca amb el rei Anfós, l'any 1285, i s'hi establí. El vertader llinatge és *Descatllar*, contracció de la preposició, l'article i el topònim. A Mallorca, és digué *Descatllar* per facilitar la pronúncia fins que, no sé molt bé per què, en un moment determinat un corrent castellanitzador substituï la *essa* per la *zeta*. Érem set germans, cinc al.lots i dues al.lotes, i el meu pare fou batlle de Palma durant una sèrie d'anys, del 1941 al 45.

—*¿Va viure a Mallorca durant tota la seva infantesa?*

—Hi vaig viure fins al 1935,

quan vaig anar a estudiar a Saragossa perquè em preparava per ingressar a l'Acadèmia militar. Aleshores exigien un any de ciències exactes i jo vaig estudiar a la Universitat del 35 al 36. La guerra em va agafar just quan havia acabat el curs. Des del 37 vaig ser oficial de cavalleria fins que el 61, a causa d'un problema de genoll, em vaig allunyar de la vida militar i vaig passar a protecció civil. L'any 62 vaig tornar definitivament a Mallorca.

—*¿La vocació militar li venia de família?*

—A totes les generacions de la família hi ha hagut militars. Jo tenia un germà marí. Això era un fet normal. Però el que a mi em motivà va ser, sobretot, l'afició pels cavalls. Quan jo li demanava un cavall, al meu pare, ell sempre em responia: "Si vols cavalls, estudia de militar". L'altra raó que em motivà fou que, a causa del meu gran interès per la lectura, vaig intuir molt prest una guerra europea. Aleshores vaig pensar: "Això m'agafarà, ¡al manco que m'agafi d'oficial!".

—*No havia intuït, en canvi, la guerra civil...*

—És clar que no. Allò m'agafà de sorpresa, com a tot-hom. La veritat és que no estava preparat per a tot el que succeí. Una guerra com aquella és el pitjor que pot passar-li a un poble. M'hi vaig haver d'incorporar com a soldat d'enginyers. Després vaig anar a cavalleria.

—*Les parets d'aquesta sala són plenes de retrats seus amb membres de la família reial espanyola...*

—Jo he estat monàrquic de

sempre, mai no m'he plantejat per quina raó. Ma mare ho era moltíssim, per això dic que he estat monàrquic des d'abans de nàixer. Som liberal d'ençà des que vaig tenir contactes amb l'administració i vaig veure el disbarat que és el centralisme. El federalisme és el més racional, el més pràctic. La gran equivocació d'Espanya és creure que és possible fer una raça única d'espanyols. Espanya està formada per pobles molt distints i això es veurà a Europa. Europa ha d'estar constituïda pels Països Catalans, Baviera, Bretanya... si s'oblida això, no és possible construir res. No podem creure que hi ha persones estàndars. Quan diuen que els Països Catalans no han existit mai... Bé, com a entitat política potser no... Però tenen futur. I com més endavant anirà la construcció d'Europa, més futur tendran. Els catalans, valencians i balears ens hauríem d'entendre, encara que, realment, sempre ens hem entès. Perquè jo, per exemple, quan vaig a Barcelona o a València em sent com a casa.

—*¿Potser podríem qualificar-lo de militar atípic?*

—Anem per parts. Ja li he dit que jo era militar pels cavalls i com a precaució per la segona guerra europea. Però això no m'ha marcat. Jo som jo. Tot té la seva explicació: durant la meua infantesa, tenia un concepte d'Espanya triomfalista. Ma mare col·leccionava àlbums de totes les famílies reials europees... Quan vaig començar a llegir els *Episodios nacionales* de Pérez Galdós, una obra de catorze toms sobre la guerra de

Successió espanyola, i tot el que em venia a les mans..., vaig veure que, en aquest país, pot passar qualsevol cosa. La conseqüència ha estat un escepticisme que ha marcat tota la meua vida militar. Em vaig jubilar quan era tinent coronel. Després em varen fer coronel honorífic.

—*¿Quan començaren les seves relacions amb la família reial?*

—Fa molt de temps, però s'intensificaren quan vaig venir a viure a Mallorca. Aleshores Don Joan i jo ens retrobarem. L'any 1978, quan es feia la Constitució, vaig anar a veure'l per un assumpte de protecció civil (vaig ser jo qui aconseguí que la protecció civil passàs a la Constitució). Aleshores ja li vaig dir que era important jugar la carta de les Autonomies. La darrera vegada que el vaig veure fou en un dinar a caseva, a Madrid. Fa anys que Don Joan em distingeix amb el seu afecte i la seva consideració.

—*Després de retirar-se de la vida militar, vostè inicià una activitat política...*

—Sempre m'ha interessat, sobretot després de la República, aprofundir en el que havia passat en aquest país. Quan vaig venir aquí, l'estiu del 73, el batlle, que havia de renovar mig Ajuntament, em proposà de ser regidor. Ho vaig ser de circulació, transport i policia municipal. Vaig prendre possessió el 74 i hi vaig estar tres anys. Mentre era a l'ajuntament, va morir Franco. Més endavant, vaig organitzar aquí el partit liberal; després vaig passar a UCD, encara que en Suárez no fou mai sant de la meua devoció, ja he dit que

mai no m'han agradat els centralistes. Finalment, vaig estar una sèrie d'anys a Unió Mallorquina, fins que a causa de conflictes interns del partit vaig presentar la meua renúncia.

—*Quina creu que és la situació actual de la llengua a Mallorca?*

—És una situació molt trista. Amb el boom turístic prest no hi quedarà ni un sol mallorquí. Aquí hi hauria d'haver un autèntic partit nacionalista. Jo don suport a Unió Balear i so molt amic dels dirigents del Partit Socialista de Mallorca, encara que no sóc socialista. També pertany a l'Obra Cultural Balear. Record que un dia em va telefonar del diari *Baleares* perquè m'hi subscrivís. Els vaig dir que m'hi apuntaria quan sortís en català.

Crec que hem d'actuar amb energia i idees clares de cara la futur. De fet, entre els mallorquins hi ha tres actituds possibles:

—Defensar l'anglès com a llengua única, cosa que no compartesc però respecte. Defensar el mallorquí contra el català, cosa que em sembla

suïcida. Hem de dignificar la llengua. Voler conservar i afavorir la llengua, el català. Aleshores és important considerar-la com un instrument útil, com una eina de cultura. La llengua amb què hem d'aprendre les paraules del nostre entorn, el nom dels peixos, dels arbres... S'hauria de fer una escola pilot i privada per al català. Jo en vaig parlar amb el director del col·legi dels franciscans. Li vaig dir que amb cinc col·legis que tenen a Mallorca almenys n'haurien de dedicar un a fer l'experiència. Li va semblar una idea magnífica.

Veurem què fan.

Maria de la Pau Janer

